

BEZROBOTNI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W WIELKOPOLSCE
W 2019 ROKU



Poznań, maj 2020 r.

Osoby z niepełnosprawnością pozostające bez zatrudnienia, znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Deficyty wynikające z ograniczonej sprawności, niejednokrotnie uniemożliwiają wykonywanie pracy zgodnej z kwalifikacjami, posiadanym doświadczeniem lub preferencjami. Realizowane przez powiatowe urzędy pracy działania na rzecz aktywizacji zawodowej umożliwiają osobom z niepełnosprawnością zdobycie zatrudnienia, doświadczenia lub nowych umiejętności adekwatnych do wymogów rynku pracy.

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

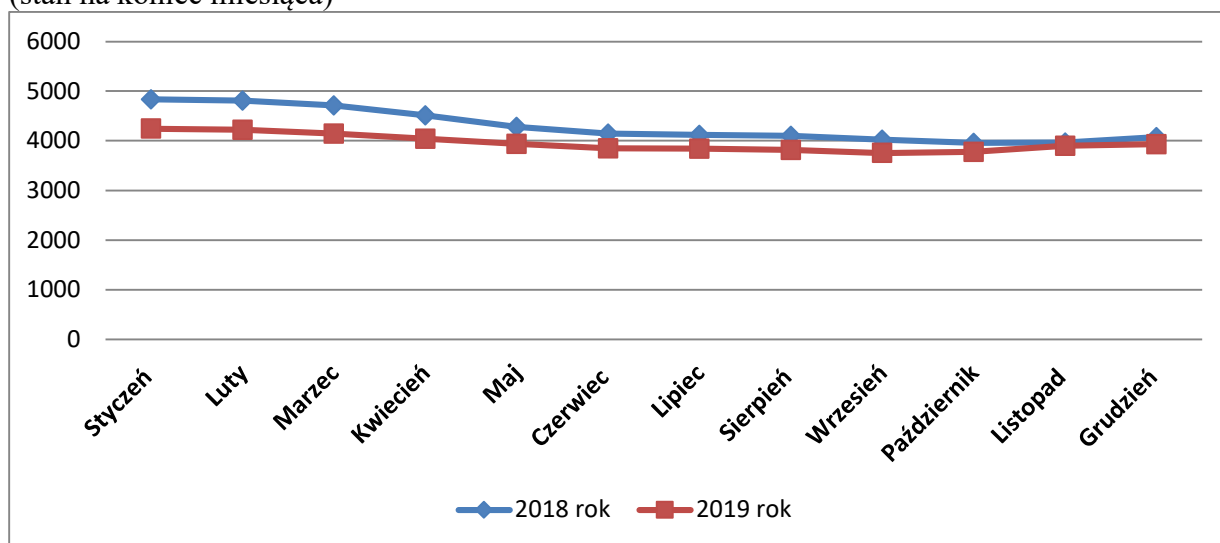
Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności przyznają następujące stopnie niepełnosprawności:

1. **znaczny** – przyznawany jest osobie z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy lub zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki, pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
2. **umiarkowany** – przyznawany jest osobie z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną w warunkach pracy chronionej lub wymagającą częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych
3. **lekki** – przyznawany jest osobie z naruszoną sprawnością organizmu, powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu ze zdolnością, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych lub środków technicznych.

1. Liczba i struktura osób z niepełnosprawnością na wielkopolskim rynku pracy

Analiza stanu bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnością ukazuje pozytywną tendencję spadkową w liczbie zarejestrowanych w urzędach pracy w latach 2018 – 2019. W końcu grudnia 2019 roku zarejestrowanych było 3 930 bezrobotnych z niepełnosprawnością, w tym 1 962 kobiety. W analogicznym miesiącu roku poprzedniego liczba ta była wyższa o 142 osoby.

Wykres 1. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością w Wielkopolsce w latach 2018 – 2019 (stan na koniec miesiąca)

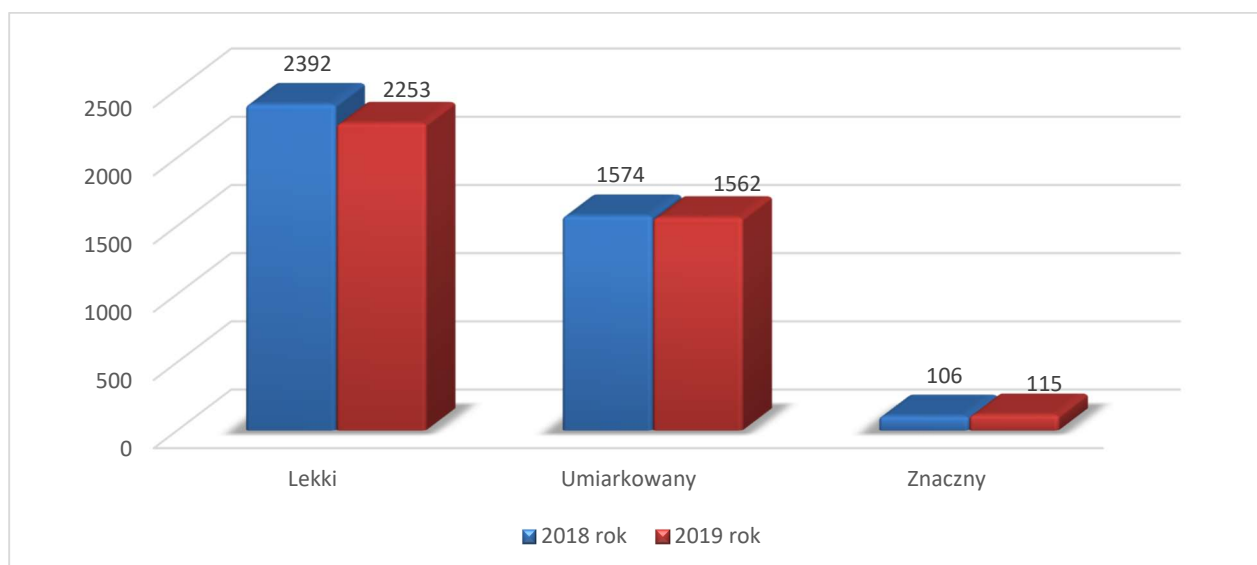


Poniżej przedstawiona została struktura osób bezrobotnych z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim, według kryteriów: stopnia niepełnosprawności, wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy.

➤ **stopień niepełnosprawności**

W 2019 roku najliczniejszą grupę bezrobotnych, stanowiły osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności. W odniesieniu do analogicznego okresu ubiegłego roku nastąpił spadek o 139 osób. Natomiast widoczny jest nieznaczny wzrost liczby bezrobotnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności, o 9 osób w porównaniu do 2018 roku.

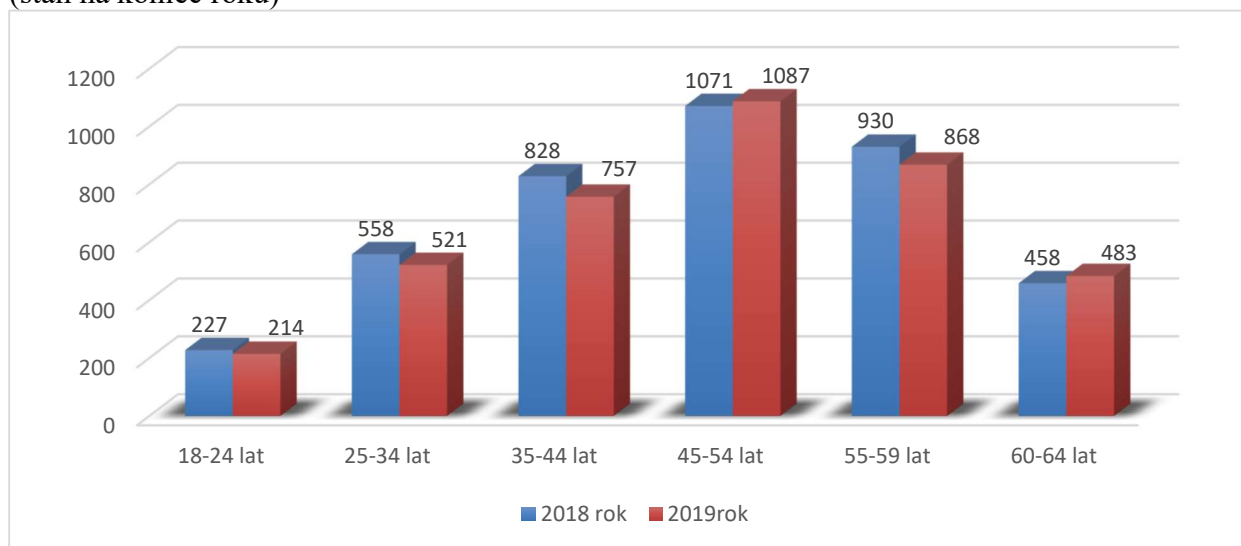
Wykres 2. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według stopnia niepełnosprawności w latach 2018–2019 (stan na koniec roku)



➤ wiek

Dominująca grupa bezrobotnych z niepełnosprawnością występuje w przedziale wiekowym 45 – 54 lata (1 087 osób), podobnie jak w 2018 roku.

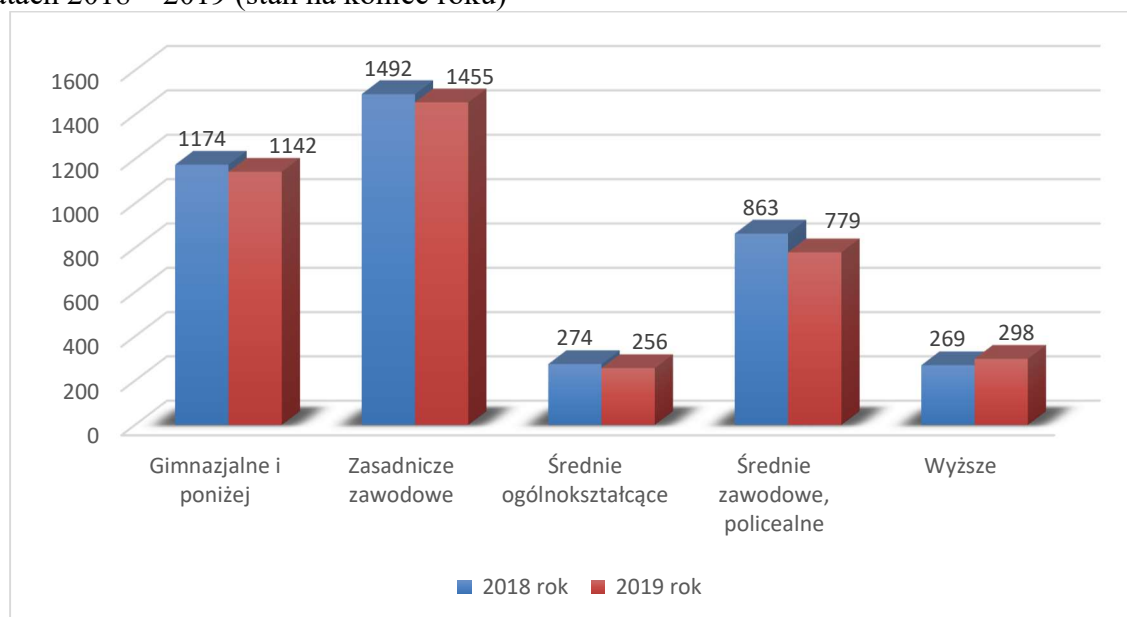
Wykres 3. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według wieku w latach 2018–2019 (stan na koniec roku)



➤ wykształcenie

Podobnie jak w roku 2018, najwięcej osób bezrobotnych z niepełnosprawnością posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (1 455 osób) i gimnazjalne (1 142 osoby). Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowiły najmniej liczną grupę, tj. 256 osób (liczba ta zmniejszyła się o 18 w stosunku do 2018 roku).

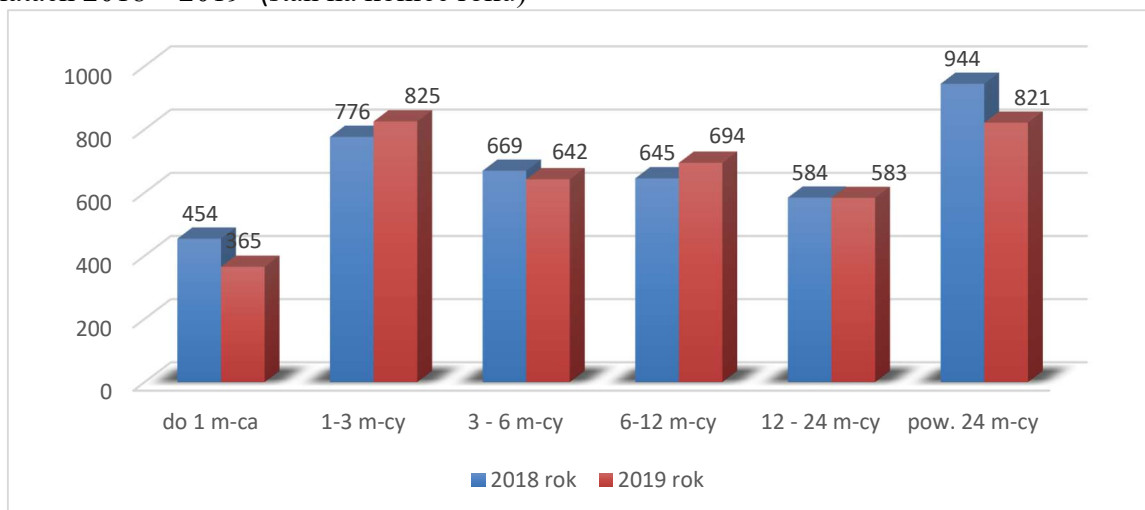
Wykres 4. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według poziomu wykształcenia w latach 2018 – 2019 (stan na koniec roku)



➤ czas pozostawania bez pracy

Odnotowano wzrost o 49 osób zarejestrowanych w przedziale 1-3 miesięcy oraz w przedziale 6-12 miesięcy. Osoby bezrobotne z przedziału 1-3 miesięcy stanowią obecnie najliczniejszą grupę w ewidencji urzędów pracy. Z kolei największy spadek widoczny jest w przedziale powyżej 24 miesięcy. W 2019 roku ich liczba wynosiła 821 osób i jest niższa o 123 osoby, w porównaniu do 2018 roku.

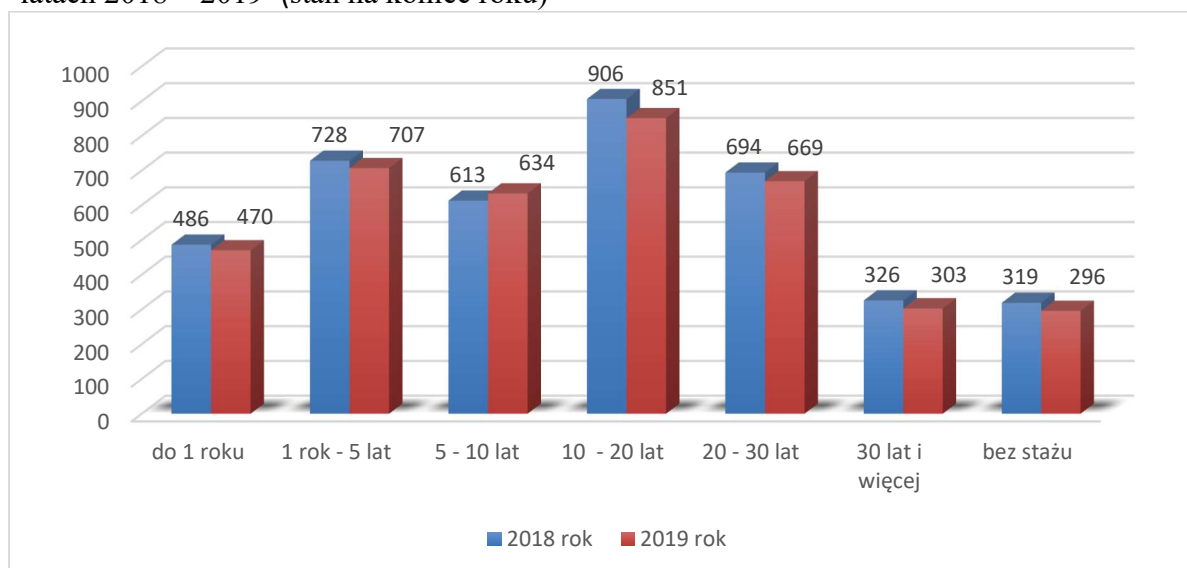
Wykres 5. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według czasu pozostawania bez pracy w latach 2018 – 2019 (stan na koniec roku)



➤ staż pracy

W 2019 roku najliczniejsza grupa bezrobotnych z niepełnosprawnością posiadała doświadczenie zawodowe w przedziale 10 – 20 lat stażu pracy (851 osób). Grupa ta również w 2018 roku stanowiła większość, w ciągu roku liczba ta zmniejszyła się o 55 osób.

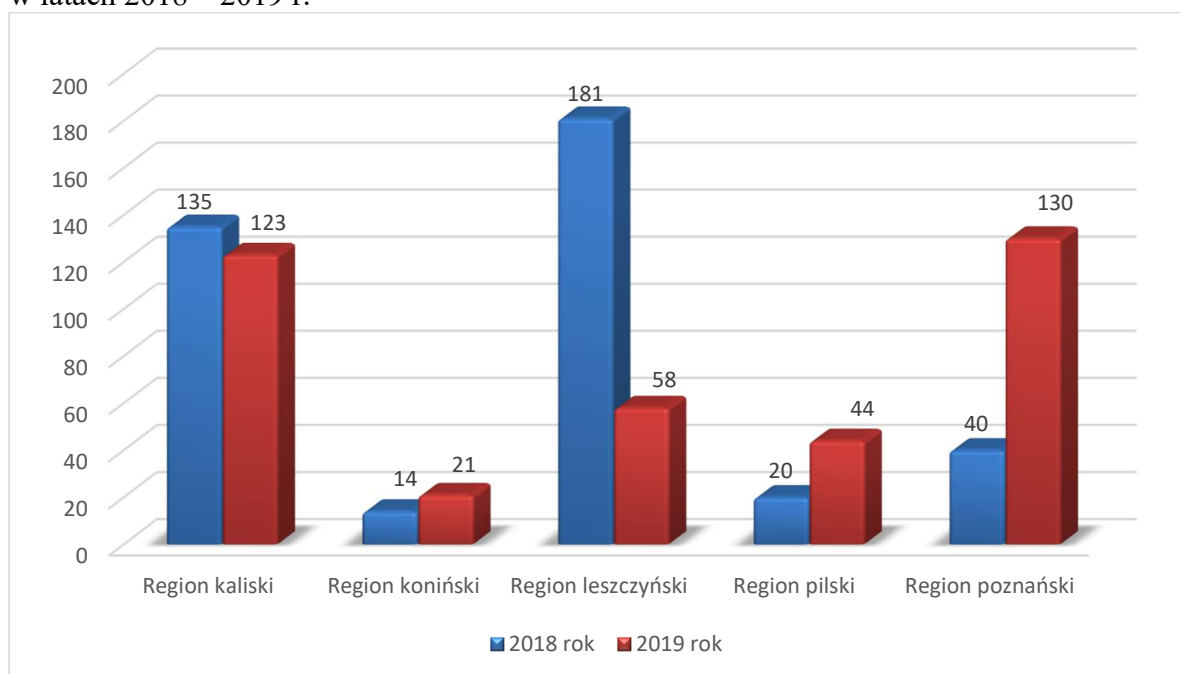
Wykres 6. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według stażu pracy w latach 2018 – 2019 (stan na koniec roku)



2. Zwolnienia z zakładów pracy

W 2019 r. z wielkopolskich zakładów pracy zostało zwolnione 376 osób z niepełnosprawnością. W porównaniu z analogicznym okresem 2018 roku stanowi to spadek o 14 osób. Największą liczbę osób zwolniono w subregionie poznańskim (130 osób) i kaliskim (123 osoby). Zdecydowanie mniej osób straciło pracę w subregionie leszczyńskim (58 osób), pilskim (44 osoby) oraz konińskim (21 osób). Liczba zwolnionych wzrosła przede wszystkim w subregionie poznańskim (o 90 osób), pilskim (o 22 osoby) oraz konińskim (o 7 osób). Spadek nastąpił w dwóch subregionach Wielkopolski: leszczyńskim (o 123 osoby) oraz kaliskim (o 12 osób).

Wykres 7. Osoby z niepełnosprawnością zwolnione z zakładów pracy w Wielkopolsce w latach 2018 – 2019 r.



Największą liczbę zwolnionych osób z niepełnosprawnością w układzie powiatów, notuje się w powiecie krotoszyńskim (61 osób), wolsztyńskim (40 osób), grodziskim (39 osób) w dalszej kolejności znajdują się powiaty: poznański (33 osoby), pleszewski (30 osób), nowotomyski (27 osób) oraz kaliski (23 osoby). Nie odnotowano zwolnień w powiatach: czarnkowsko-trzcianeckim, gnieźnieńskim, gostyńskim, konińskim, leszczyńskim, międzychodzkiem, ostrowskim, obornickim, słupeckim, szamotulskim i złotowskim.

Tabela 1. Zwolnienia osób z niepełnosprawnością w powiatach Wielkopolski w 2019 r.

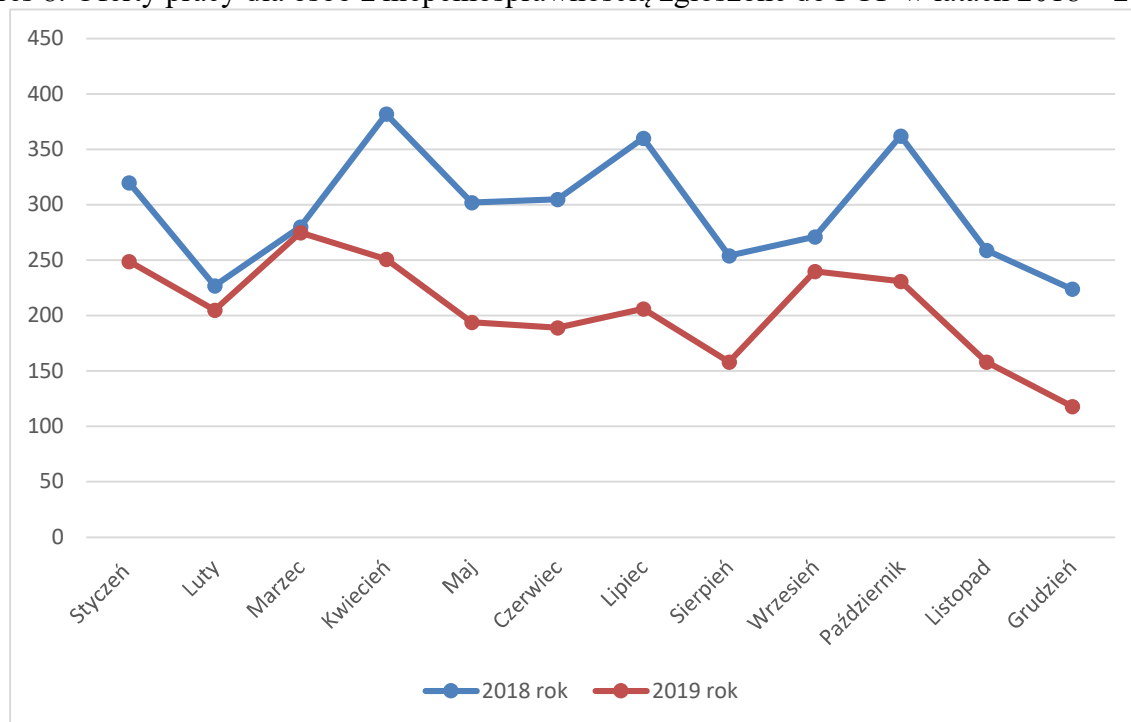
Powiat	Liczba osób
Krotoszyński	61
Wolsztyński	40
Grodziski	39
Poznański	33
Pleszewski	30
Nowotomyski	27
Kaliski	23
Wągrowiecki	18
Pilski	17
Turecki	13
Średzki	13
Śremski	12
Kościański	11
Chodzieski	9
Kolski	8
Rawicki	7
Wrzesiński	6
Kępiński	4
Jarociński	3
Ostrzeszowski	2
	376

3. Oferty pracy dla bezrobotnych z niepełnosprawnością

W 2019 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich powiatowych urzędów pracy 92 314 ofert pracy, w tym 2 474 oferty skierowane do osób z niepełnosprawnością, co stanowiło 2,7 % ogółu. W analogicznym okresie 2018 roku, urzędy dysponowały 3 546 ofertami pracy dla osób z niepełnosprawnością (o 1 072 więcej niż w 2019 roku).

Warto podkreślić, że pracodawcy zatrudniający osoby z niepełnosprawnością mogą korzystać m.in. z uprawnień takich jak: zwrot kosztów adaptacji pomieszczeń do potrzeb osób z niepełnosprawnością, wyposażenia stanowiska pracy, dofinansowanie do wynagrodzeń i składek, czy refundacje kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego osobie z niepełnosprawnością.

Wykres 8. Oferty pracy dla osób z niepełnosprawnością zgłoszone do PUP w latach 2018 – 2019



4. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością

Osobom z niepełnosprawnością trudno jest znaleźć zatrudnienie na otwartym rynku pracy, dlatego wiele osób szuka pracy w zakładach pracy chronionej. Dla wielu też aktywizacja proponowana przez powiatowe urzędy pracy jest dużą szansą na zaistnienie na rynku pracy.

W 2019 r. w województwie wielkopolskim z różnych form aktywizacji zawodowej skorzystało 929 bezrobotnych z niepełnosprawnością. W porównaniu z rokiem wcześniejszym zauważa się spadek o 163 osoby. W opinii pracowników powiatowych urzędów pracy, przyczyną spadku liczby osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie aktywizowanych osób niepełnosprawnych, wynikała z ogólnie niskiego poziomu bezrobocia w 2019 roku oraz mniejszego zainteresowania osób niepełnosprawnych oferowanymi formami wsparcia.

Tabela 2. Osoby z niepełnosprawnością skierowane do udziału w aktywnych formach przez powiatowe urzędy pracy w Wielkopolsce w 2019 r.

Lp.	Forma aktywizacji	Subregion kaliski	Subregion koniński	Subregion leszczyński	Subregion pilski	Subregion poznański	Razem
1.	Szkolenia	30	38	28	22	64	182
1a.	w tym bon szkoleniowy	1	4	0	0	0	5
2.	Staż	63	61	26	41	102	293
2a.	w tym bon stażowy	0	0	0	1	0	1
3.	Prace interwencyjne	12	23	11	19	5	70

4.	Roboty publiczne	29	13	4	9	10	65
5.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	21	23	11	12	24	91
6.	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	40	8	1	28	7	84
7.	Refundacja części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych osób do 30 roku życia	0	4	1	3	8	16
8.	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r.ż.	2	3	1	5	3	14
9.	Prace społecznie użyteczne	15	12	14	20	29	90
9a.	w tym PAI	0	3	0	0	7	10
10.	Inne formy aktywizacji nie uwzględnione w wierszach 1-9*	5	3	8	1	7	24
Województwo wielkopolskie		217	188	105	160	259	929

* bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, refundacja stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach środków PFRON, indywidualny program zatrudnienia socjalnego.

Najwięcej osób z niepełnosprawnością zaktywizowano w subregionie poznańskim (259), kaliskim (217) i konińskim (188). Najliczniej w różnych formach aktywizacji uczestniczyły osoby z orzeczoną lekką stopniem niepełnosprawności (54,2 % ogółu). Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowiły 1,5 %.

Wykres 9. Bezrobotne osoby z niepełnosprawnością zaktywizowane w Wielkopolsce w latach 2018 - 2019

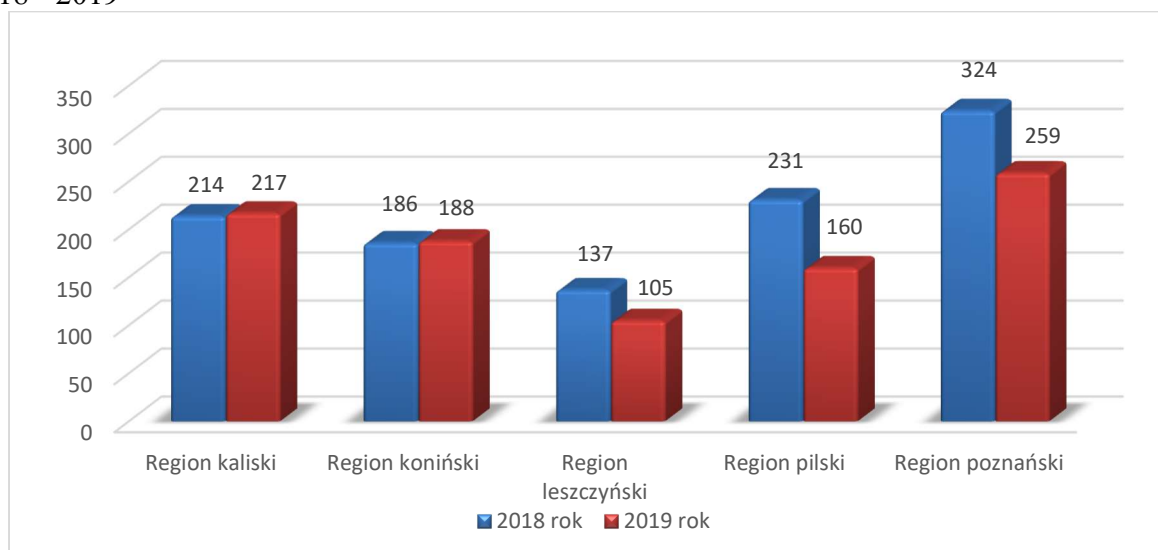


Tabela 3. Bezrobotne osoby z niepełnosprawnością zaktywizowane zawodowo w 2019 r. w Wielkopolsce (według stopnia niepełnosprawności)

Lp.	Forma aktywizacji	Znaczny stopień niepełnosprawności	Umiarkowany stopień niepełnosprawności	Lekki stopień niepełnosprawności	Razem
1.	Szkolenia	1	78	103	182
1a.	w tym bon szkoleniowy	0	4	1	5
2.	Staż	7	149	137	293
2a.	w tym bon stażowy	0	0	1	1
3.	Prace interwencyjne	1	27	42	70
4.	Roboty publiczne	0	28	37	65
5.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	3	46	42	91
6.	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	1	45	38	84
7.	Refundacja części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych osób do 30 roku życia	0	9	7	16
8.	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r.ż.	0	6	8	14
9.	Prace społecznie użyteczne	1	11	78	90
9a.	w tym PAI	0	0	10	10
10.	Inne formy aktywizacji nie uwzględnione w wierszach 1-9*	0	13	11	24
Województwo wielkopolskie		14	412	503	929

* bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, refundacja stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach środków PFRON, indywidualny program zatrudnienia socjalnego.

Poniżej znajduje się szczegółowy opis zastosowanych przez powiatowe urzędy pracy formy aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.

➤ Staże zawodowe

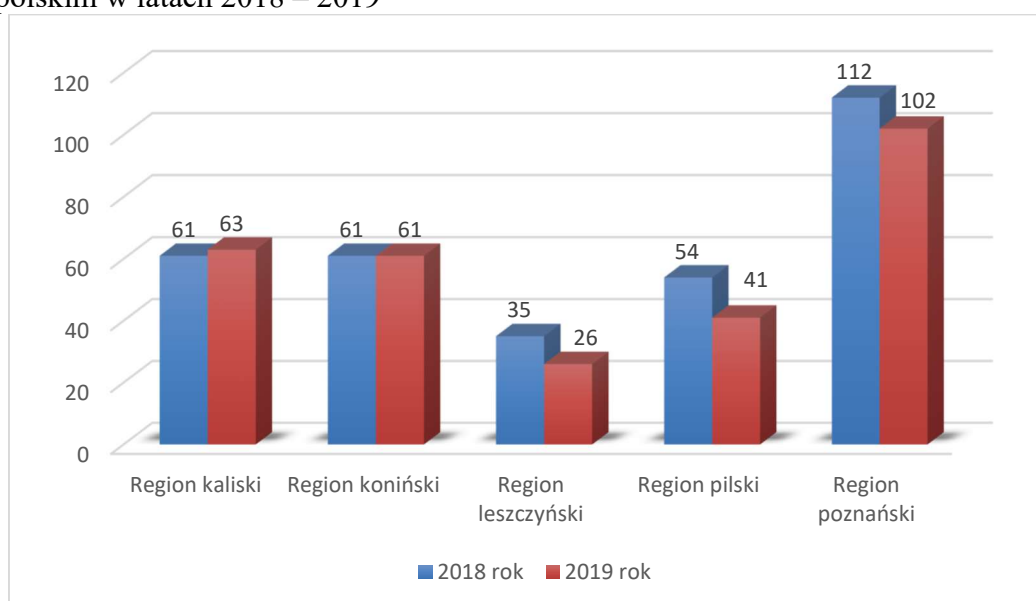
Najwięcej osób z niepełnosprawnością skierowanych zostało przez powiatowe urzędy pracy na staże zawodowe (293 osoby), które umożliwiły nabycie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy, poprzez realizowanie zadań w konkretnym miejscu pracy bez nawiązania

stosunku pracy z pracodawcą. Stażu pozwala zdobyć doświadczenie zawodowe, stwarzając tym samym większe szansę na uzyskanie zatrudnienia. Na staż trwający do 6 miesięcy może zostać skierowany każdy bezrobotny. Bezrobotny, który nie ukończył 30 roku życia może zostać skierowany do odbycia stażu przez okres do 12 miesięcy.

Ta forma aktywizacji wykorzystywana była najczęściej w roku 2019 r. przez powiatowe urzędy pracy w odniesieniu do grupy osób bezrobotnych z niepełnosprawnością. Do odbycia stażu skierowano 293 osoby, co stanowiło 31,5 % ogółu kierowanych do udziału w aktywnych formach. W porównaniu z rokiem 2018 spadła liczba aktywizowanych w ramach tej formy (o 30 osób). 1 osoba otrzymała bon stażowy z powiatowego urzędu pracy. Bon taki przyznawany jest na wniosek osoby bezrobotnej do 30 roku życia i stanowi gwarancję skierowania do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres kolejnych 6 miesięcy.

Do odbycia stażu zawodowego najwięcej osób skierowano w subregionie poznańskim (102 osoby), w dalszej kolejności w subregionie kaliskim (63 osoby) oraz subregionie konińskim (61 osób), natomiast w subregionie pilskim (41 osób) i subregionie leszczyńskim (26 osób). Porównanie do 2018 roku wskazuje, iż w roku 2019 odnotowano zdecydowany spadek liczby organizowanych staży w większości subregionów, poza subregionem kaliskim, gdzie zorganizowano o 2 staże więcej, natomiast w subregionie konińskim liczba się nie zmieniła. Najbardziej spadła liczba organizowanych staży w subregionie pilskim (o 13 staży), subregionie poznańskim (o 10 staży) oraz subregionie leszczyńskim (o 9 staży).

Wykres 10. Liczba staży zawodowych dla osób z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim w latach 2018 – 2019



Wśród zorganizowanych staży zawodowych dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnością zdecydowanie przeważały skierowania do wykonywania różnego typu prac administracyjno-biurowych (85 osób). Osoby te wykonywały pracę przede wszystkim na takich stanowiskach, jak: technik administracji, pomoc biurowo-magazynowa, technik prac biurowych, pracownik kancelaryjny, archiwista, pomoc administracyjno-biurowa, stanowisko ds. obsługi dokumentacji.

Drugą grupę stanowiły osoby na stażu wykonujące różnego typu prace związane z utrzymaniem porządku i czystości (42 osoby) na stanowiskach: pracownik oczyszczania miasta, pracownik gospodarczy, sprzątaczką biurowa, sortowacz odpadów, woźny, czyściciel pojazdów, operator urządzeń do prania, prasowania i chemicznego czyszczenia tekstyliów.

Trzecim pod względem liczby skierowań był obszar związany z handlem i marketingiem (27 osób). na stanowiskach: handlowiec, sprzedawca, kasjer-sprzedawca, zaopatrzeniowiec, specjalista ds. sprzedaży, fakturzysta, specjalista ds. marketingu i handlu, pomoc sprzedawcy.

Sporą grupę stanowiły też osoby odbywające staż w obszarze usług gastronomicznych (16 osób). Zajmowali oni m.in. takie stanowiska, jak: kucharz, pomoc kuchenna, pomoc ciastkarza, pomoc cukiernika.

Z kolei na stanowiska związane z przemysłem i produkcją, skierowano łącznie 16 osób z niepełnosprawnością, wśród których wyróżnić można: pakowacz ręczny, robotnik wykonujący prace proste w przemyśle, stolarz, pomocnik stolarza, stolarz meblowy, monter stolarki otworowej, operator oklejarki, monter mebli, pracownik produkcji, operator maszyn do produkcji opakowań z papieru, wytwórca galanterii papierniczej i ozdobnej.

W obszarze księgowości, podatków i ubezpieczeń zorganizowano 16 staży. Osoby z niepełnosprawnością wykonywały prace na stanowiskach: księgowy, asystent do spraw księgowości, pomoc księgowej, menedżer ds. nieruchomości, agent ubezpieczeniowy, urzędnik podatkowy.

W kolejnej grupie związanej z pracami budowlanymi skierowano do odbycia stażu 14 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością. Skierowani pracowali jako: pomocniczy robotnik budowlany, malarz budowlany, malarz-tapeciarz, zbrojarz, dekarz, pomocnik dekarza, tynkarz, konserwator dróg, instalator instalacji sanitarnych, grzewczych i gazowych, hydraulik, stolarz budowlany, renowator zabytków, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie.

Na staż w zakresie wykonywania usług opiekuńczych skierowano 11 osób, które zajmowały się realizacją zadań jako opiekunka dziecięca, asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun w domu pomocy społecznej, opiekun w żłobku, pomoc opiekunki dziecięcej.

Były też organizowane staże zawodowe dla 11 osób w obszarze związanym z krawiectwem i szyciem. Wymieniane stanowiska to: szwaczka, szwaczka maszynowa, krojczy, krawiec, pomoc krawiecka, hafciarka.

W następnym obszarze, związanym z wykonywaniem różnego typu prac w ogrodnictwie, rolnictwie i florystyce nabywało umiejętności praktyczne 11 osób z niepełnosprawnością. Zajmowały one takie stanowiska, jak: ogrodnik terenów zieleni, konserwator terenów zielonych, florysta, pomocniczy robotnik w hodowli zwierząt.

W obszarze związanym z edukacją staż odbywało 10 osób. Były to takie stanowiska, jak: asystent nauczyciela przedszkola, bibliotekarz, wychowawca świetlicy środowiskowej, pomoc wychowawcy grupy, pracownik obsługi przedszkola.

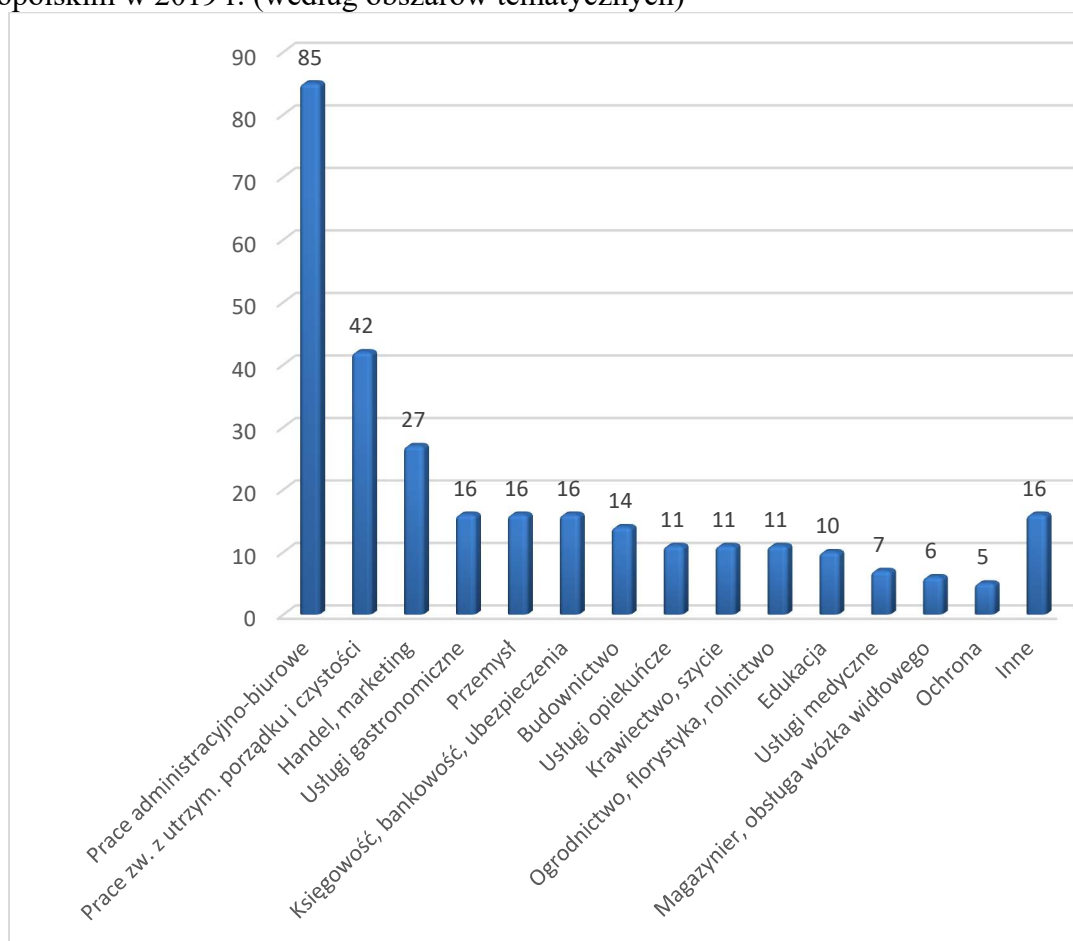
Doświadczenie zawodowe w trakcie stażu w obszarze usług medycznych zdobywało 7 osób, które pracowały jako asystent medyczny, pomoc apteczna, sekretarka medyczna, rejestratorka medyczna, technik weterynarii, terapeuta.

Kolejnymi pod względem liczby skierowanych na staż osób bezrobotnych z niepełnosprawnością, były osoby nabywające praktyczne umiejętności w grupie prac magazynowych. Sześć osób z tej grupy wykonywało pracę jako: magazynier, robotnik magazynowy.

Staż odbywało też 5 osób z niepełnosprawnością na stanowiskach związanych z ochroną: pracownik ochrony, operator systemu monitoringu oraz dozorca.

Grupa „Inne” obejmuje łącznie 16 staży zorganizowanych przez powiatowe urzędy pracy na stanowiskach takich, jak: recepcjonistka, pokojowa, spedytor, pracownik poligrafii, administrator systemów komputerowych, asystent przetwarzania danych, operator kserokopiarki, technik serwisu, monter żaluzji, kinooperator.

Wykres 11. Staże zawodowe dla osób z niepełnosprawnością zrealizowane w województwie wielkopolskim w 2019 r. (według obszarów tematycznych)



Ukończenie stażu zawodowego dla grupy osób niepełnosprawnych jest formą umożliwiającą w znacznej części na uzyskanie dalszego zatrudnienia. W roku 2019 grupa 235 osób podjęła pracę w trakcie lub po ukończeniu stażu.

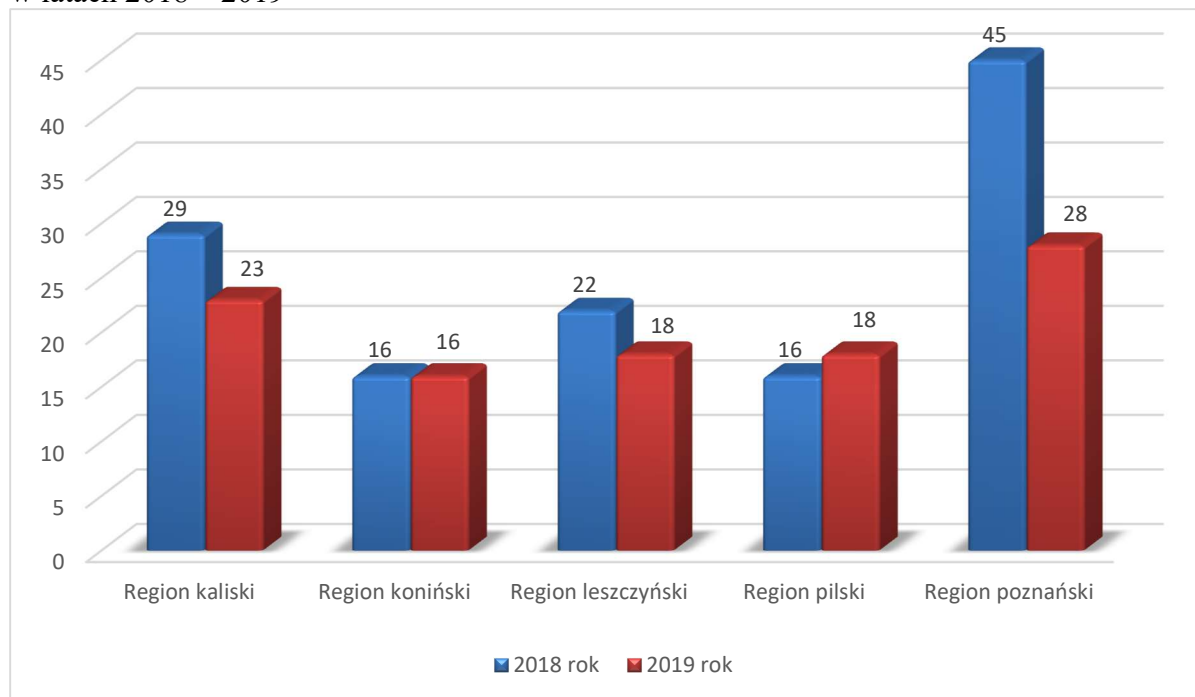
➤ Szkolenia zawodowe

Znaczącą grupę stanowiły osoby z niepełnosprawnością, które uczestniczyły w różnego typu szkoleniach zawodowych. Grupa 182 osób uzyskała nowe lub podniosła posiadane kwalifikacje zawodowe, nabyła kompetencje społeczne lub umiejętności pozwalające na powrót na rynek pracy. W 2019 roku w województwie wielkopolskim zorganizowano 103 szkolenia dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnością. W porównaniu z 2018 rokiem, liczba szkoleń zmniejszyła się o 24 w analizowanym okresie, a liczba aktywizowanych zmniejszyła się o 42 osoby.

Wśród osób przeszkolonych było 5 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością, które otrzymały z urzędu pracy boni szkoleniowy. Boni taki przysługuje osobom, które nie przekroczyły

30 roku życia i gwarantuje skierowanie przez PUP na wybrane szkolenie wraz z pokryciem kosztów tego szkolenia.

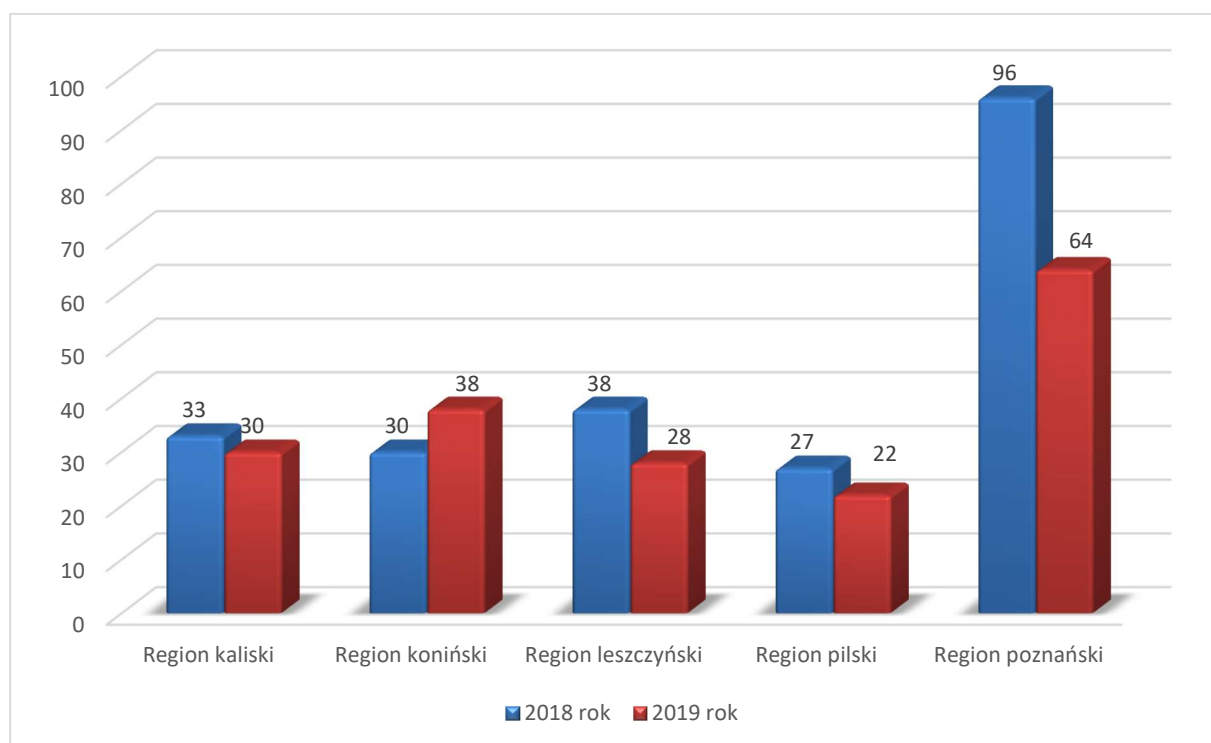
Wykres 12. Liczba szkoleń dla osób z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim w latach 2018 – 2019



Najwięcej szkoleń odbyło się w subregionie poznańskim (28 szkoleń dla 64 osób) oraz kaliskim (23 szkolenia dla 30 osób). W subregionie leszczyńskim i pilskim zorganizowano po 18 szkoleń, w których uczestniczyło: w leszczyńskim 28 osób a w pilskim 22 osoby. Najmniej szkoleń miało miejsce w subregionie konińskim – 16 szkoleń, jednakże uczestniczyło w nich aż 38 osób. Porównanie do 2018 roku wskazuje, iż w roku 2019 notuje się mniejszą liczbę szkoleń w większości subregionów, oprócz subregionu pilskiego, gdzie przeprowadzono o dwa szkolenia więcej oraz konińskiego, w którym liczba szkoleń nie zmieniła się.

Porównując rok 2018 i 2019 pod względem liczby przeszkolonych osób bezrobotnych można zauważyć, że w większości subregionów liczba ta zmalała, oprócz subregionu konińskiego, gdzie przeszkolono o 8 osób więcej.

Wykres 13. Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością przeszkolonych w województwie wielkopolskim w latach 2018 – 2019



Szkolenia dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnością w 2019 roku skupione były wokół 12 obszarów tematycznych. Najwięcej szkoleń odbyło się z zakresu obsługi wózka widłowego i nabycia kompetencji niezbędnych na stanowisku magazyniera (21 szkoleń). Spotkania te obejmowały obsługę programów magazynowych, przestrzeganie zasad BHP na stanowisku pracy oraz wiadomości o dozorze technicznym. Ponadto nabywano praktyczną umiejętność jazdy i manewrowania, zasady wymiany butli, jazdy z wymiennym wysięgnikiem oraz możliwość uzyskania uprawnień UDT.

Drugimi pod względem ilości zorganizowanych szkoleń były szkolenia komputerowe (15 szkoleń). Szkolenia dostarczały uczestnikom wiedzy z obszaru pracy na najczęściej wykorzystywanym oprogramowaniu, w tym głównie edytorze tekstu, arkuszach kalkulacyjnych, a także uczyły korzystania z popularnych programów projektowych i graficznych (AutoCAD, CorelDRAW, Adobe InDesign, CC). W większości przypadków szkolenia kończyły się możliwością uzyskania certyfikatu ECDL.

Trzecie pod względem ilości zorganizowanych szkoleń były szkolenia z dziedziny prac administracyjno-biurowych (13 szkoleń). Dotyczyły one w większości programów i przepisów kadrowo-płacowych, prowadzenia tzw. małej księgowości, obsługi programów rachunkowych, takich jak Symfonia czy Płatnik oraz prowadzenia biura czy sekretariatu.

Dwanaście szkoleń zorganizowano w branży transportowej. Uczestnicy zdobywali wiedzę teoretyczną z zakresu prawa ruchu drogowego i praktyczne umiejętności prowadzenia samochodu

(prawo jazdy kat. C, D, C+E). W kilku przypadkach zorganizowano kurs prawa jazdy z kwalifikacją wstępną, w celu nabycia uprawnień do kierowania samochodem ciężarowym i przewozu drogowego rzeczy.

Dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnością zorganizowane były cyklicznie szkolenia z zakresu handlu oraz elektryki i energetyki (po 7 szkoleń). W trakcie szkoleń handlowych uczestnicy zapoznawali się z obsługą kasy fiskalnej, terminali płatniczych i programów do wystawiania faktur. Program szkoleń obejmował także profesjonalną obsługę klienta. Uczestnicy szkoleń elektrycznych nabyli uprawnienia elektroenergetyczne do 1KV, przeszli kurs eksploatacji urządzeń instalacji i sieci elektroenergetycznych, bądź zdobyli uprawnienia palacza.

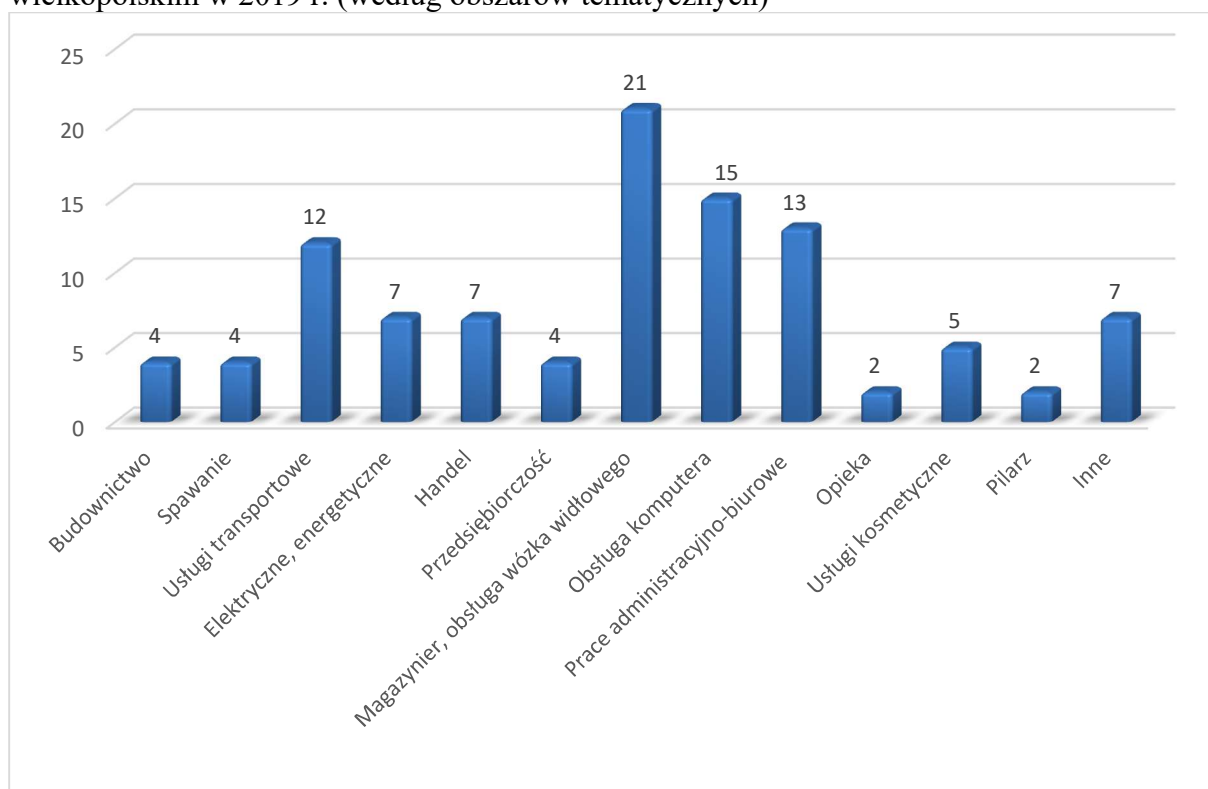
Na uwagę zasługują też szkolenia kosmetyczne (5 szkoleń). Uczestnicy zapoznawali się z metodami stylistyki paznokci, podstawami kosmologii, przedłużaniem rzęs, makijażem permanentnym i liftingiem.

Po cztery szkolenia zorganizowano z dziedziny budownictwa, spawania i przedsiębiorczości. Uczestnicy zajęć z zakresu budownictwa mieli możliwość nabycia uprawnień operatora koparko-ładowarki lub żurawia przeładunkowego. W zakresie szkoleń dla spawaczy, uczestnicy uzyskali uprawnienia spawania MIG, TIG i MAG. Natomiast szkolenia z przedsiębiorczości koncentrowały się na podstawach prawnych zakładania własnej działalności gospodarczej, omówieniu poszczególnych etapów rejestracji firmy, wyboru formy opodatkowania i rozliczeń z ZUS, a także zasad pisania biznesplanów.

Ponadto zorganizowano po dwa szkolenia, z zakresu opieki, gdzie zdobywano zawód opiekuna w żłobku lub klubiku dziecięcym oraz dla pilarzy, gdzie uczono się zawodu drwala, obsługi pił łańcuchowych i kos spalinowych.

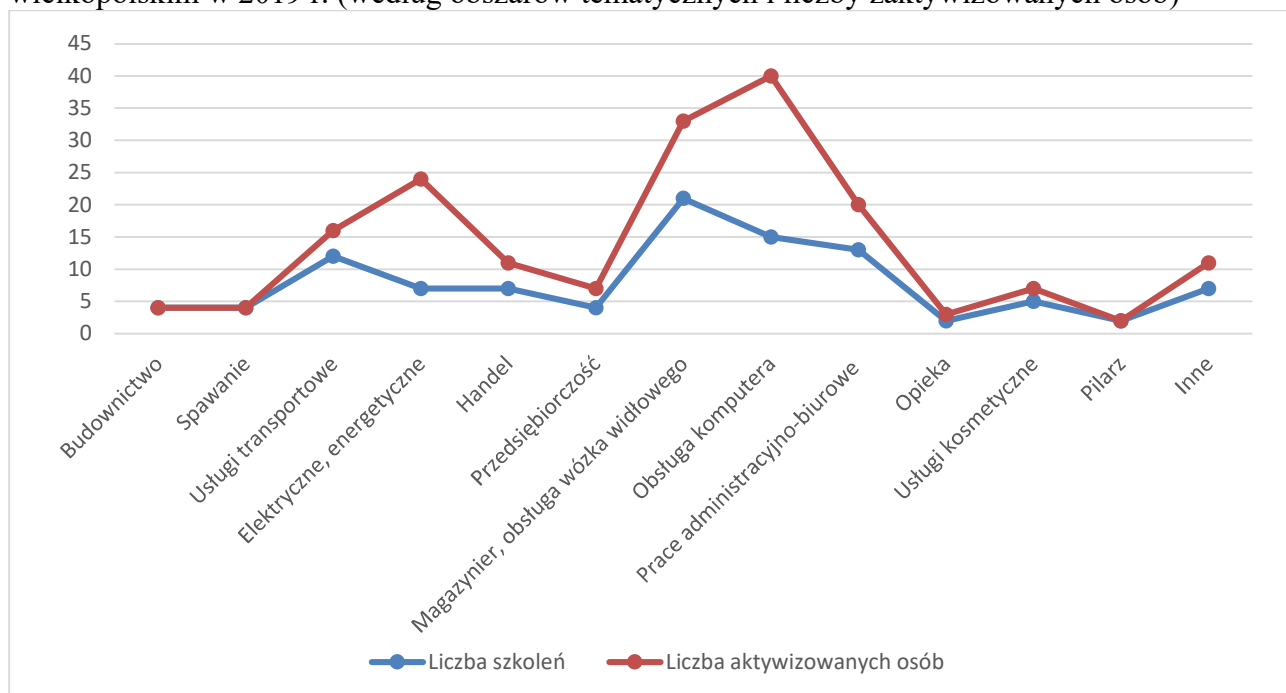
Szkolenia pojedyncze, organizowane sporadycznie, sklasyfikowano, jako „Inne”. Były to kursy kelnera, florysty, nauki języka angielskiego, poszukiwania pracy, pedagogiczny, obróbki technicznej oraz budowania relacji i komunikacji wśród pracowników produkcyjnych.

Wykres 14. Szkolenia dla osób z niepełnosprawnością zrealizowane w województwie wielkopolskim w 2019 r. (według obszarów tematycznych)



Analizując liczbę osób z niepełnosprawnością biorących udział w szkoleniach, można zauważyć, że największą popularnością cieszyły się szkolenia z zakresu obsługi komputera (40 osób). Drugimi, pod względem liczebności szkoleniami, były szkolenia dla magazynierów z obsługą wózka widłowego (33 osoby), a następnie elektryczne i energetyczne (24 osób) i prace administracyjno-biurowe (20 osób). Na uwagę zasługuje też liczba przeszkolonych z zakresu usług transportowych (16 osób) oraz handlu (11 osób).

Wykres 15. Szkolenia dla osób z niepełnosprawnością zrealizowane w województwie wielkopolskim w 2019 r. (według obszarów tematycznych i liczby zaktywizowanych osób)



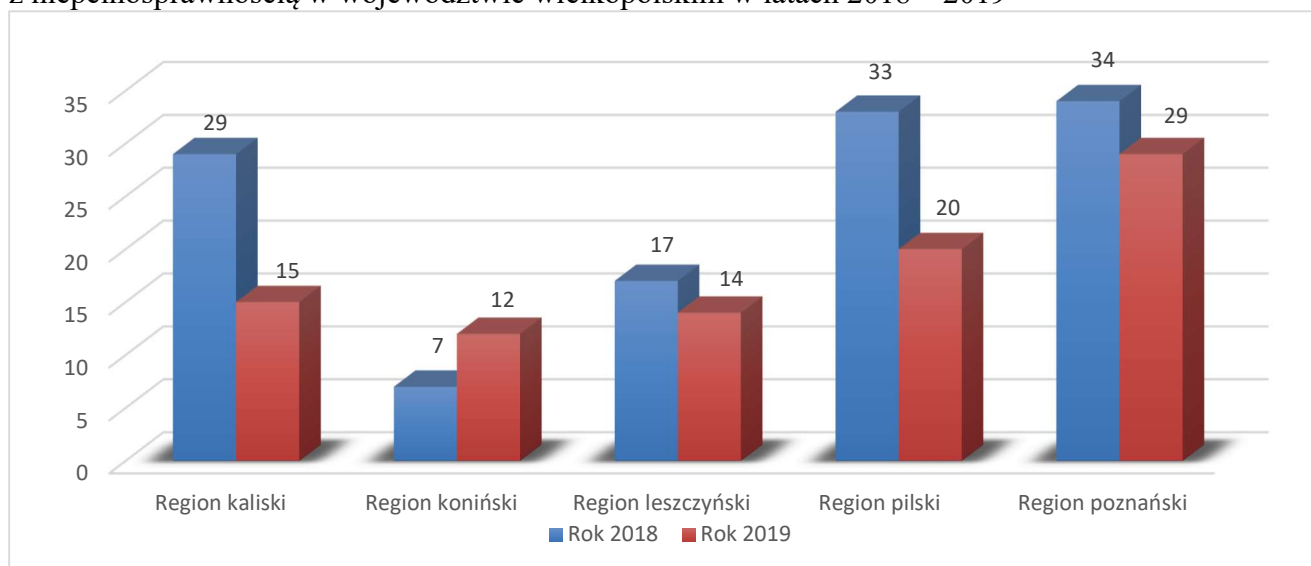
Szkolenia zawodowe organizowane w 2019 roku charakteryzowały się umiarkowaną efektywnością. Po ukończeniu lub w trakcie trwania szkolenia prawie połowa niepełnosprawnych podjęła pracę (82 osoby).

➤ **Prace społecznie użyteczne**

Osoby bezrobotne z niepełnosprawnością bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, były też kierowane do wykonywania prac społeczno-użytecznych w miejscu zamieszkania lub pobytu, w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Prace takie wykonywało 90 osób, w tym 10 osób pracowało w ramach Programu Aktywizacja i Integracja PAI.

Do wykonywania prac społeczno-użytecznych najwięcej osób niepełnosprawnych skierowano w subregionie poznańskim (29 osób), w dalszej kolejności w subregionie pilskim (20 osób) natomiast w subregionie kaliskim (15 osób), w subregionie leszczyńskim (14 osób) i najmniej w subregionie pilskim (12 osób).

Wykres 16 Liczba skierowanych do wykonywania prac społeczno-użytecznych osób z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim w latach 2018 – 2019



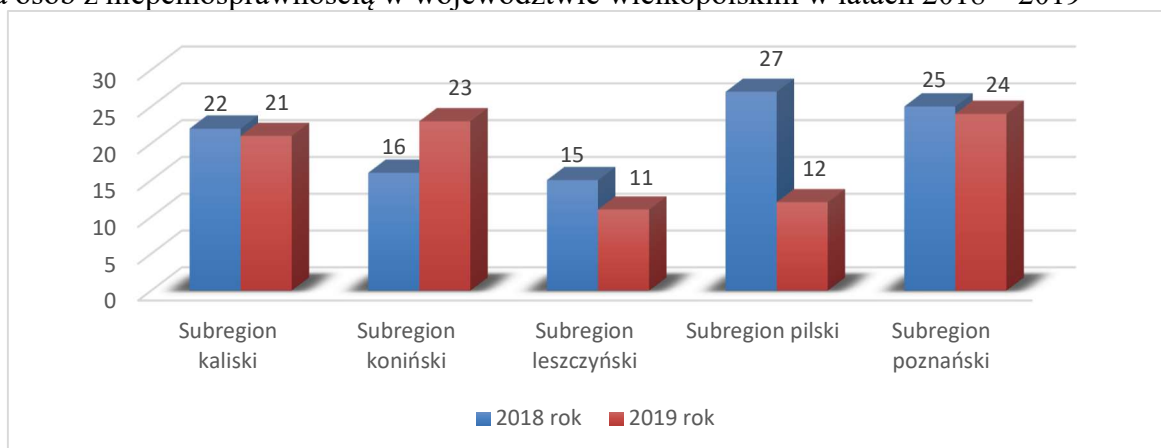
W województwie do wykonywania prac społeczno-użytecznych najwięcej osób z niepełnosprawnościami skierowano do pracy na stanowisku pracownik gospodarczy (67 osób) oraz pracownik fizyczny (15 osób). Ponadto osiem osób niepełnosprawnych wykonywało pracę na takich stanowiskach, jak: doręczyciel korespondencji, ogrodnik terenów zielonych, opiekun, pomoc osób niepełnosprawnych i pracownik zieleńców.

Po ukończeniu tej formy aktywizacji odnotowuje się raczej niską efektywność. W roku 2019 pracę w trakcie lub po ukończeniu prac społecznie użytecznych podjęło 14 osób.

➤ Podjęcie własnej działalności gospodarczej

W 2019 roku w województwie wielkopolskim przyznano 91 dotacji osobom bezrobotnym z niepełnosprawnością. W porównaniu do 2018 roku liczba ta zmniejszyła się o 14. Najwięcej środków przyznano w subregionie poznańskim (24), konińskim (23) i kaliskim (21). Najmniej w subregionie pilskim (12) i leszczyńskim (11).

Wykres 17. Liczba przyznanych jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej dla osób z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim w latach 2018 – 2019



Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej umożliwiły powstanie 91 nowych firm, które były skupione wokół 12 obszarów tematycznych.

Najwięcej firm (18) otwarto w dziedzinie handlu i reklamy. Osoby z niepełnosprawnością zajmowały się sprzedażą detaliczną m.in. odzieży, artykułów dekoracyjnych, produktów kosmetycznych, artykułów dla zwierząt czy produktów cukierniczych. Dwa przypadki dotyczyły sprzedaży internetowej, w przypadku jednej sprzedaż była prowadzona obwoźnie na targowiskach. Przyznane środki pozwoliły także na uruchomienie sprzedaży żywności w formie mobilnej.

W piętnastu przypadkach jednorazowe środki przyczyniły się do założenia działalności w branży budowlanej. W większości dotyczyły one firm świadczących usługi budowlane, a także wykonanie instalacji wodno-kanalizacyjnych oraz elektrycznych. Część z tych osób, które otrzymały dofinansowanie założyło firmy zajmujące się wykonywaniem konstrukcji i pokryć dachowych, a także pracami wykończeniowymi, takimi jak tynkowanie i malowanie. W jednym przypadku działalność dotyczyła stolarki budowlanej.

Kolejnym obszarem zainteresowania była działalność produkcyjna, w ramach której udzielono 10 dofinansowań. W większości przypadków praca dotyczyła produkcji towarów z drewna. Oprócz tego nowopowstałe firmy zajęły się produkcją kotłów oraz konserwacją maszyn. W dwóch przypadkach środki przeznaczono na przetwórstwo przemysłowe, w tym obróbkę mechanicznych elementów metalowych.

Jedenaście dofinansowań zostało przyznanych na działalności związane z branżą kosmetyczną, w tym gabinety kosmetyczne i fryzjerskie. Dwie nowe firmy rozpoczęły pracę w zakresie usług podologicznych a jedna wyspecjalizowała się w pielęgnacji rzęs.

Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej udzielane były również w branżach stolarskiej i krawieckiej (7 dotacji).

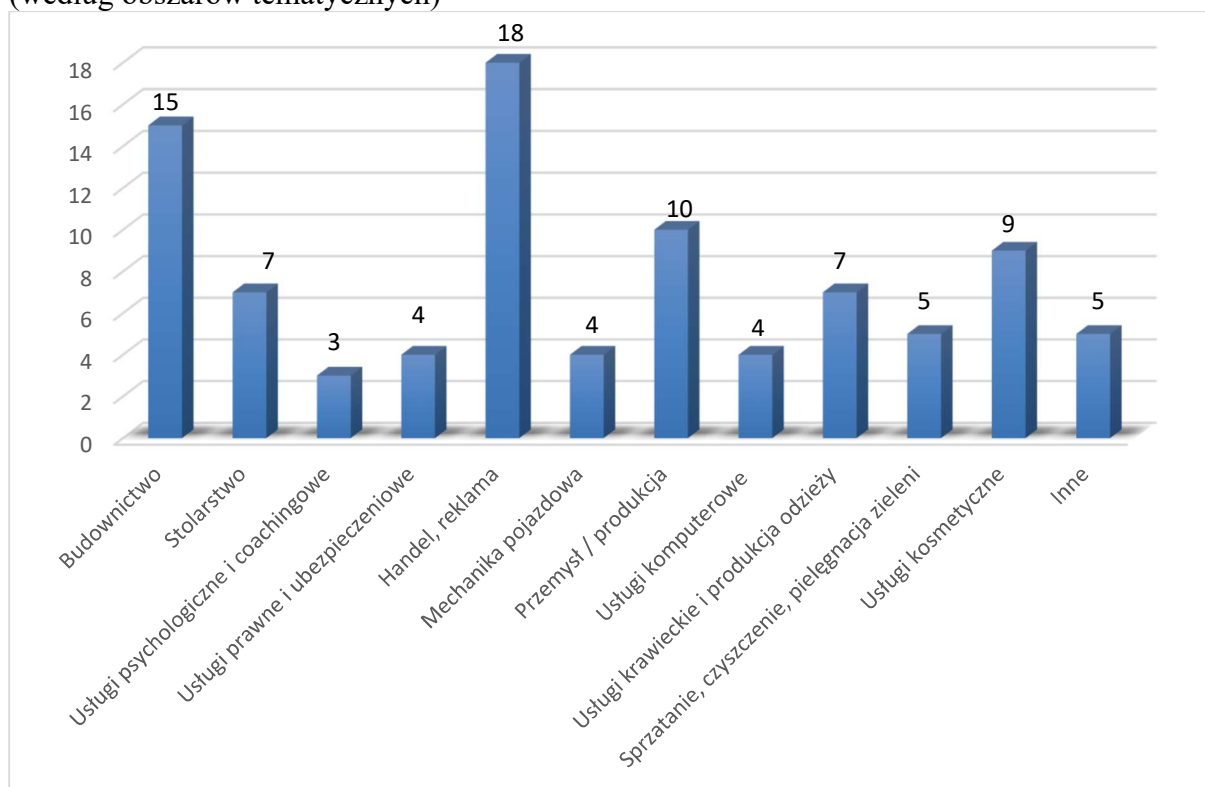
Pięć razy przyznawano jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla firm zajmujących się sprzątniem, czyszczeniem i pielęgnacją ogrodów.

Cztery dofinansowania udzielono w dziedzinie usług prawnych i ubezpieczeniowych oraz w zakresie mechaniki pojazdowej. Tyle samo razy wsparcie uzyskały firmy zajmujące się branżą komputerową, w tym naprawą i konserwacją sprzętów.

Usługi psychologiczne i coachingowe to dziedziny, w których osoby z niepełnosprawnością założyły trzy firmy.

W dziedzinach, w których jednorazowe środki na działalność gospodarczą przyznano tylko raz sklasyfikowano jako „Inne”. Były to: działalność fotograficzna, naprawa sprzętów użytku domowego, projektowanie wnętrz, usługi gastronomiczne oraz usługi kurierskie.

Wykres 18. Liczba przyznanych jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej dla osób z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim w 2019 r. (według obszarów tematycznych)

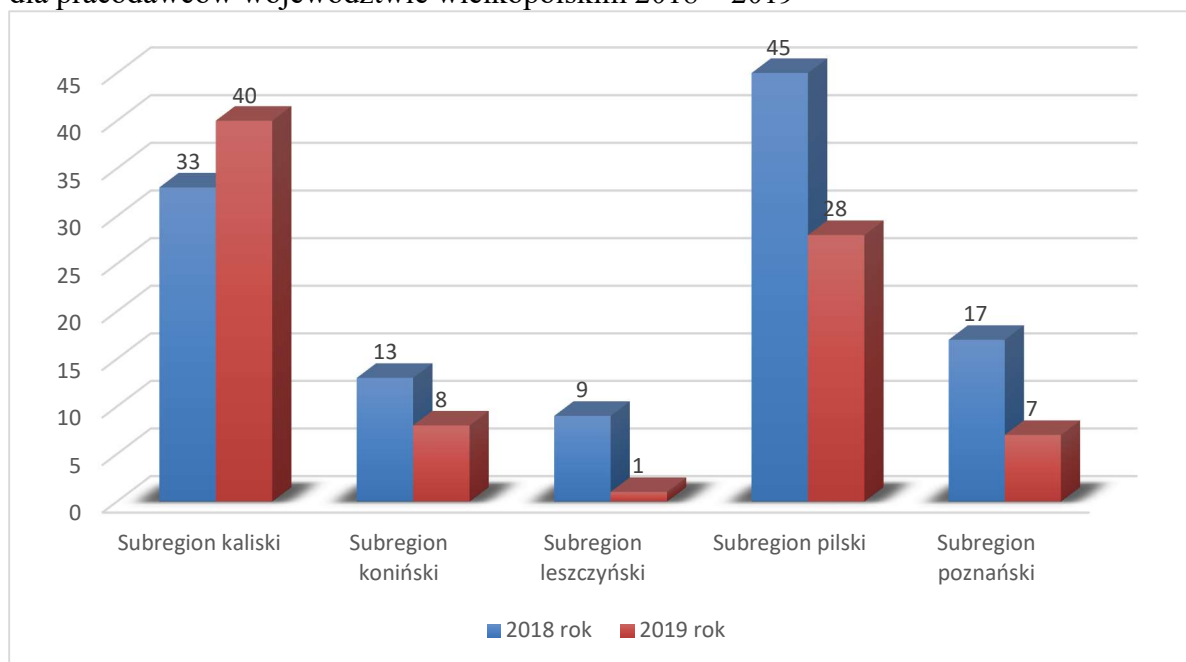


➤ Wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy

Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy to pomoc finansowa udzielana pracodawcom przez powiatowe urzędy pracy, w celu stworzenia i wyposażenia lub doposażenia istniejącego już stanowiska pracy i zatrudnienia na nim skierowanego bezrobotnego. W 2019 roku powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego udzieliły pracodawcom refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, w ramach której zatrudnienie podjęły 84 osoby z niepełnosprawnością. W porównaniu z rokiem 2018 liczba zatrudnionych na stworzonych miejscach pracy w firmach spadła o 33 osoby.

Najwięcej pracodawców otrzymało środki finansowe w subregionie kaliskim, gdzie skierowano do pracy (40 osób), w pilskim (28 osób), konińskim (8 osób), poznańskim (7 osób) i leszczyńskim (1 osoba). W odniesieniu do 2018 roku, można zauważyć, że w czterech subregionach liczba udzielonych refundacji zmniejszyła się, z kolei w subregionie kaliskim udzielono ich o siedem więcej.

Wykres 19. Liczba refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla pracodawców województwie wielkopolskim 2018 – 2019



Pomoc finansowa w formie refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, która została udzielona pracodawcom 2019 roku, objęła 11 obszarów tematycznych.

Najwięcej pracodawców (20) otrzymało wsparcie finansowe z tej puli środków na aktywność zawodową w branży produkcyjnej. Wytwarzane produkty to m.in. opakowania papierowe, drut i inne wyroby metalowe, tworzywa sztuczne oraz meble kuchenne. Tworzone w tym sektorze stanowiska pracy dotyczyły pakowaczy, operatorów piły taśmowej, maszyn skrawających, prasy hydraulicznej i półkowej, składarki oraz wiązarki.

Organizacja stanowisk pracy po uzyskanej przez pracodawców refundacji miała miejsce również w branży handlowej (14). W obrębie tej dziedziny skierowane osoby wykonywały zadania w zawodach sprzedawcy oraz przedstawiciela handlowego.

Ponadto stworzono miejsca pracy administracyjno-biurowe dla 10 osób związane z obsługą biura: księgową, sekretarką i pracownik biurowy.

Usługi gastronomiczne i usługi budowlane to dziedziny, w których ta sama liczba zakładów pracy (po 8) pozyskała refundację. W pierwszym z nich skierowani na stworzone miejsca pracy wykonywali obowiązki zawodowe pomocy kuchennej, kelnera i kucharza. Natomiast w budownictwie zatrudniono zbrojarzy–betoniarzy oraz robotników budowlanych.

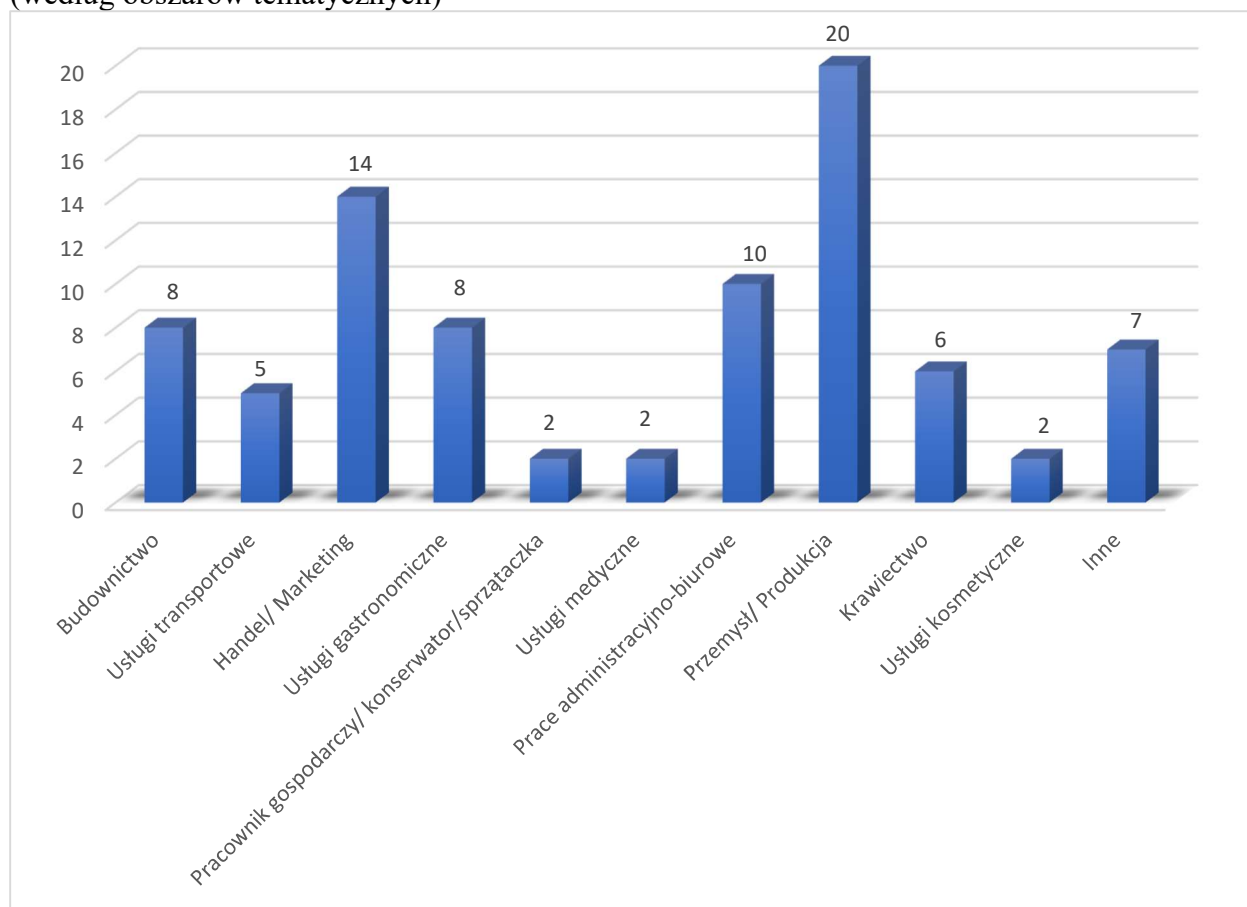
Wsparcie finansowe na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy przyznano pracodawcom (6), którzy zatrudnili skierowane osoby bezrobotne na stanowiskach szwaczka i krawiec.

Powiatowe urzędy pracy w ramach przyznanej pracodawcom pomocy finansowej związanej z refundowaniem kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, skierowały 5 bezrobotnych do pracy w sektorze usług transportowych. W tej branży osoby bezrobotne podejmowały pracę w zawodach kierowca, kierowca – zaopatrzeniowiec.

Dziedzinami, w których ta sama liczba zakładów pracy (po 2) pozyskała refundacje są usługi kosmetyczne oraz medyczne i działalność związana z utrzymaniem porządku i czystości. W pierwszej z nich zakres obowiązków zawodowych dotyczył stanowiska pracy kosmetyczki. Z kolei w obszarze usług zdrowotnych zatrudniono pomoc laboratoryjną oraz fizjoterapeutę.

Kategoria „Inne” zawiera pojedyncze zawody i stanowiska, które zostały utworzone przez pracodawców korzystających z pomocy finansowej w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska. Wśród nich można wskazać agenta ubezpieczeniowego, asystenta notarialnego, inkasenta, serwisanta sprzętu komputerowego, trakowego czy wulkanizatora.

Wykres 20. Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla pracodawców przyznane w województwie wielkopolskim w 2019 r. (według obszarów tematycznych)



Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy to forma wsparcia pracodawców, która przyniosła wymierne efekty w aktywizacji niepełnosprawnych bezrobotnych.

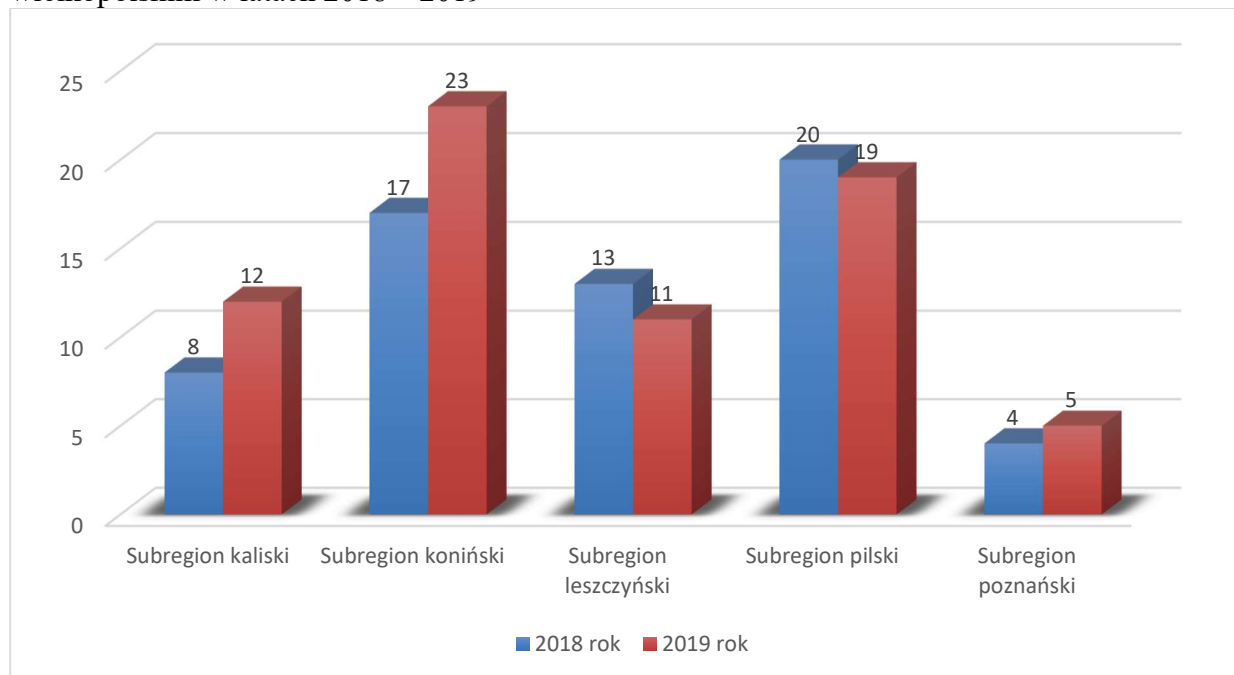
W 2019 roku 50 osób ukończyło zatrudnienie w ramach refundacji, pracowały 3 miesiące po zakończeniu umowy.

➤ Prace interwencyjne

W roku 2019 w województwie wielkopolskim zorganizowane prace interwencyjne pozwoliły na zatrudnienie 70 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością lub skierowanych bezrobotnych opiekunów osób z niepełnosprawnością. Zatrudnienie odbywało się na podstawie umowy o pracę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej między pracodawcą a powiatowym urzędem pracy. W porównaniu do roku 2018 roku liczba ta zwiększyła się o 8 osób.

Najwięcej osób zatrudniono w ramach prac interwencyjnych w powiecie konińskim (23) i pilskim (19). Najmniej w subregionie poznańskim (5).

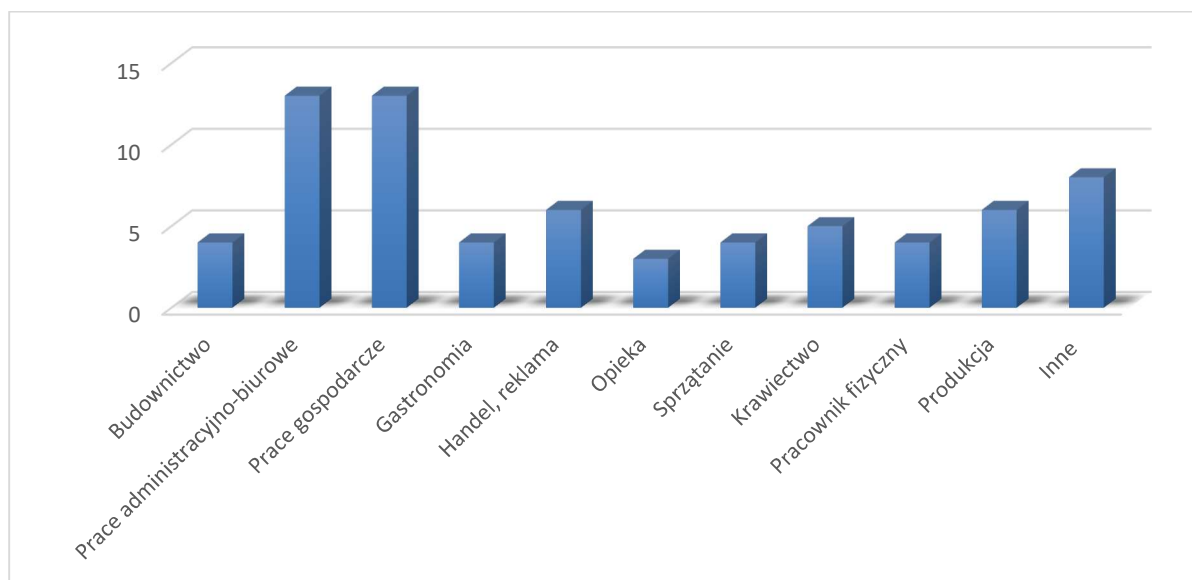
Wykres 21 Liczba osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych w województwie wielkopolskim w latach 2018 – 2019



Najwięcej osób zostało zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych na stanowiskach pracownicy gospodarczy oraz pracownicy administracyjno-biurowi (po 14 osób). Po sześć osób znalazło zatrudnienie jako pracownicy produkcji i sprzedawcy. W branży krawieckiej pracę uzyskało 5 osób. Cztery osoby pracowały na stanowisku sprzątac/sprzątaczką, pracownik fizyczny, pomoc kuchenna i pracownik budowlany. Trzykrotnie podpisywano umowy pomiędzy powiatowym urzędem pracy a pracodawcą w zakresie zatrudnienia w usługach opiekuńczych. Zawody i stanowiska wymienione przez powiatowe urzędy pracy nielicznie, sklasyfikowane

zostały w pozycji „Inne”, są to między innymi: elektryk, spawacz, konserwator zabytków, trener-instruktor.

Wykres 22. Liczba zatrudnionych osób z niepełnosprawnością w ramach prac interwencyjnych w województwie wielkopolskim w 2019 r. (według obszarów tematycznych)



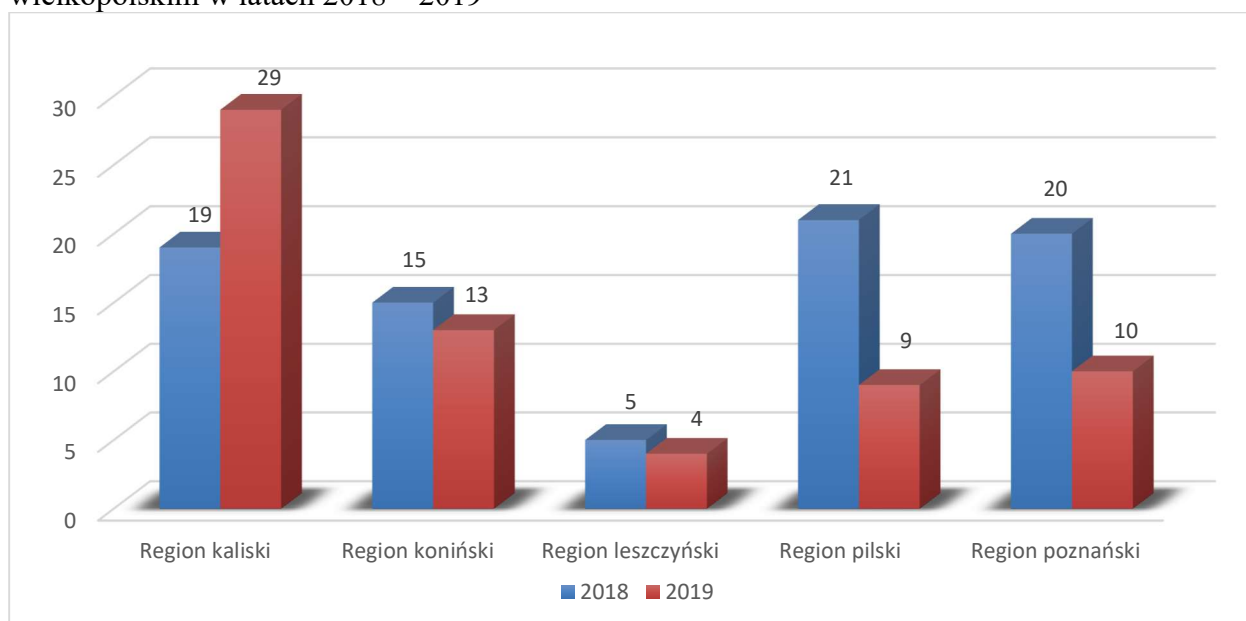
Prace interwencyjne okazały się formą wsparcia o wysokiej efektywności. W 2019 roku podjęło pracę w trakcie lub po ukończeniu prac interwencyjnych 55 osób niepełnosprawnych.

➤ Roboty publiczne

Na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy uzyskało zatrudnienie 65 osób z niepełnosprawnością w ramach robót publicznych przy wykonywaniu prac finansowanych lub dofinansowanych ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

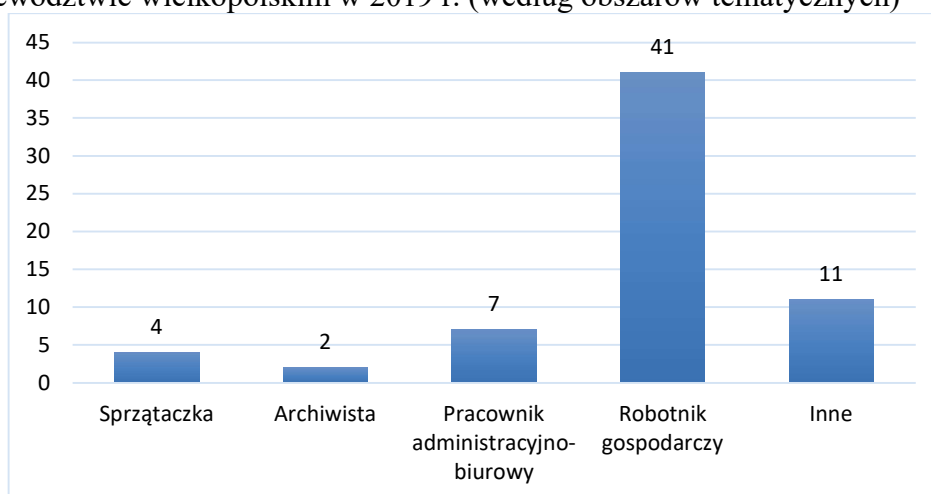
W Wielkopolsce w porównaniu do 2018 roku, liczba skierowanych do wykonywania robót publicznych zmniejszyła się o 15 osób. Najwięcej bezrobotnych w ramach robót publicznych podjęło zatrudnienie w regionie kaliskim, gdzie skierowano do pracy 29 osób, konińskim (14 osób), poznańskim (10 osób), w pilskim (9 osób) i leszczyńskim (4 osoby).

Wykres 23. Liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych w województwie wielkopolskim w latach 2018 – 2019



Najliczniejsza grupa aktywizowanych bezrobotnych niepełnosprawnych w ramach robót publicznych wykonywała obowiązki zawodowe na stanowisku robotnika gospodarczego (41 osób). Kolejnych siedmiu niepełnosprawnych nabywało umiejętności w ramach prac administracyjno-biurowych. Powiatowe urzędy pracy skierowały 4 osoby, które podjęły pracę na stanowisku sprzątaczk. Ponadto dwie osoby niepełnosprawne realizowały zadania archiwisty. Kategoria „Inne” zawiera pojedyncze zawody i stanowiska, na których zostały zorganizowane roboty publiczne. Wśród nich można wskazać: pomoc nauczyciela, opiekunkę, robotnika ogrodniczego, pokojową, konserwatora.

Wykres 24. Liczba zatrudnionych osób z niepełnosprawnością w ramach robót publicznych w województwie wielkopolskim w 2019 r. (według obszarów tematycznych)



W roku 2019 w ramach robót publicznych uzyskano wysokie zatrudnienie. W trakcie lub po ukończeniu wykonywania robót, pracę podjęło 59 osób.

Podsumowanie

1. Na koniec 2019 roku w ewidencji wielkopolskich powiatowych urzędów pracy było 3 930 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością. W grupie tej najwięcej zarejestrowanych było osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym. Zdecydowanie dominowali bezrobotni niepełnosprawni w wieku 45 – 54 lata. Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, najwięcej osób z niepełnosprawnością pozostawało w rejestrach urzędów pracy od 1 – 3 miesięcy. Z kolei pod względem stażu pracy najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające doświadczenie zawodowe w przedziale 10 – 20 lat. Na przestrzeni lat 2018 – 2019 utrzymuje się tendencja spadkowa rejestracji bezrobotnych osób z niepełnosprawnością.
2. W 2019 roku z zakładów pracy zostało zwolnionych 376 osób z niepełnosprawnością, tj. o 14 mniej niż rok wcześniej.
3. W 2019 r. w województwie wielkopolskim z form aktywizacji zawodowej skorzystało 929 bezrobotnych z niepełnosprawnością. W porównaniu z 2018 rokiem nastąpił spadek liczby aktywizowanych o 163 osoby.
4. W 2019 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich powiatowych urzędów pracy 2 474 oferty pracy skierowane do osób z niepełnosprawnością, co stanowiło 2,7% ogółu ofert. W porównaniu z 2018 rokiem liczba zgłoszonych ofert zmniejszyła się o 1 072, co stanowi 30,2% mniej ofert pracy skierowanych do osób z niepełnosprawnością.
5. Dużą popularnością wśród bezrobotnych osób z niepełnosprawnością cieszyły się szkolenia. W analizowanym okresie, w województwie wielkopolskim zorganizowano 103 szkolenia dla osób z niepełnosprawnością, w których udział wzięły 182 osoby, tj. 19,6 % aktywizowanych z orzeczoną niepełnosprawnością.
6. W 2019 roku do odbycia stażu skierowano 293 osoby, co stanowiło 31,5% ogółu kierowanych do udziału w aktywnych formach. Wśród zorganizowanych staży zawodowych dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnością zdecydowanie przeważały skierowania do prac administracyjno-biurowych (85 osób).
7. Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej przyznane bezrobotnym z niepełnosprawnością w 2019 roku umożliwiły powstanie 91 nowych firm. Najwięcej firm (18) otwarto w dziedzinie handlu i reklamy.
8. W 2019 roku powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego udzieliły pracodawcom refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,

w ramach których zatrudnienie podjęły 84 osoby z niepełnosprawnością. Najwięcej pracodawców (20) otrzymało wsparcie finansowe z tej puli środków na aktywność zawodową w branży produkcyjnej.

Analizując sytuację niepełnosprawnych bezrobotnych na rynku pracy, można zauważyć korzystne zmiany. Spadki występują zarówno w liczbie zarejestrowanych jak i też zwalnianych osób. Niskie bezrobocie w roku 2019 przyczyniło się do poszukiwania pracowników w dotychczas niedostatecznie wykorzystanych zasobach rynku pracy – osobach długotrwale bezrobotnych, biernych zawodowo i niepełnosprawnych. Spadek liczby osób uczestniczących w aktywnych formach w 2019 roku również wynika z dobrej sytuacji na rynku pracy i co za tym idzie mniejszej liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

Przez ostatnich kilka lat można było zaobserwować rokrocznie polepszającą się sytuację na rynku pracy. Miało to przełożenie także na sytuację osób niepełnosprawnych. Pierwszy kwartał 2020 roku przyniósł nieoczekiwane zmiany związane z pandemią koronawirusa, której konsekwencją będzie pogorszenie sytuacji na rynku pracy i wzrost bezrobocia w całym regionie. Pogorszeniu ulegnie tym samym sytuacja niepełnosprawnych bezrobotnych.